

Prikaz

Rukopis primljen 1. 11. 2015.

Prihvaćen za tisak 8. 11. 2015.

Ana Vlah*avlah@ffzg.hr*

Zagreb, Hrvatska

Edukacijski trening za nefonetičare – FonET 2015.

Spoznaje fonetike široko su primjenjive u svakodnevnim situacijama pa tako i u budućim zanimanjima gotovo svih studenata Sveučilišta u Zagrebu, na primjer nastavnicima i pravicima u javnome govoru, računalnim lingvistima u računalnoj sintezi govora, odgajateljima pri promatranju dječjeg razvoja, kao i budućim roditeljima. Fonetika kao znanost usko surađuje s različitim prirodnim i tehničkim znanostima (s biologijom, lingvistikom, neuroznanosti, psihologijom, akustikom, fizikom, informatikom...). Govor je optimalna čovječja komunikacija i njime se neprestano služimo. Kako bismo nakon akademskog obrazovanja bili konkurentniji na tržištu rada, bilo na razgovoru za posao ili kasnije na samome poslu, važno je poznavati određene osnove govora i slušanja. Međutim, postoji jasan nedostatak stjecanja tih znanja i vještina u postojećim studijskim programima. U Zagrebu se stoga, na Filozofskom fakultetu, 9. i 10. svibnja 2015. održao drugi Edukacijski trening za nefonetičare – FonET 2015. Riječ je o jedinstvenom projektu kojeg su, u suradnji s Odsjekom za fonetiku, organizirali i realizirali studenti fonetike za svoje kolege sa zagrebačkog Sveučilišta. Trening je osmišljen kao dvodnevna edukacija u kojoj se sudionike najprije upoznalo s praktičnim znanjima iz svih područja fonetike, a potom im se omogućila primjena naučenog na radionicama. Predavanja i radionice po principu "studenti uče studente" izvodili su sami studenti fonetike kako bi produbili znanja iz svoje buduće struke te je popularizirali među drugima. Stotinjak je sudionika upoznato s važnošću istraživanja govora, načinima rada na vlastitom glasu i izgovoru, poboljšanjem prezentacijskih sposobnosti, koracima dječjeg govora, vrstama slušnih poremećaja i sličnim, a svima je izrađen i njihov osobni fonetski status na temelju kojeg mogu unaprjeđivati vlastiti govor.

Dok je kratkoročni cilj FonET-a bio prenošenje znanja i druženje s ostalim studentima Sveučilišta, dugoročno se radi na osvještavanju važnosti studija fonetike te fonetike kao znanosti i struke, kao i na poticanju razmjene znanja i vještina sa

studentima srodnih ili manje srodnih disciplina. Studenti fonetike to prepoznaju i ovim projektom kojim, uz proširivanje vlastita znanja i učvršćivanje međusobne suradnje, grade buduće poslovne mogućnosti. Upoznavanje potencijalnih "klijenata" povećava im vjerojatnost za budući rad s govornim profesionalcima, s osobama sa slušnim oštećenjima ili pak s onima koji imaju potrebu korekcije izgovora.

Prvi Edukacijski trening za nefonetičare – FonET 2014. održan je 10. svibnja 2014. godine. Na njemu je sudjelovalo 40-ak studenata Sveučilišta u Zagrebu, a izlagali su prof. emeritus dr. sc. Damir Horga, prof. dr. sc. Vesna Mildner i dr. sc. Gabrijela Kišiček te 20-ak studenata fonetike. Već je taj trening izazvao pozitivne reakcije i pohvale svih sudionika, od kojih su neki i dalje u stalnom kontaktu sa studentima fonetike. Inicijativu i projekt pokrenule su studentice Ana Vlah i Nives Vujasić, uočavajući popularnost *soft skills* edukacija među studentima.

Ove je godine, na zahtjev sudionika, program proširen. U pripremu i realizaciju ponovno je bilo uključeno 20-ak studenata fonetike, od kojih se očekivala veća uključenost nego prethodne godine. Iz programa preddiplomskog studija fonetike izdvojeni su sadržaji koji su polaznicima brzo shvatljivi, zanimljivi i praktično primjenjivi. Sadržaji su prezentirani kratkim predavanjima, radionicama, vježbama i demonstracijama, a raspoređeni su u skupine prema vrsti i međusobnoj povezanosti sadržaja. Naglasak je bio na multimediji i na praktičnom dijelu, a studenti su izvodili i kratke eksperimente. Dio tema predstavljali su studenti fonetike, a dio nastavnici s Odsjeka. Nastavnici su održali tri pozvana predavanja, a jedno predavanje izveo je kolega fonetičar iz prakse, trenutno suradnik u marketinškoj agenciji. Tijekom prvog dana sudionici su upoznali osnove nekoliko područja fonetike: akustičke, artikulacijske i psihoakustičke fonetike, anatomije sluha i razvoja govora, neverbalne komunikacije, ortoepije, ortofonije i retorike. Drugi dan osmišljen je kao praktična primjena tih znanja na radionicama iz različitih područja: od neverbalne komunikacije preko korekcije izgovora do uvježbavanja razgovora za posao. Svi sudionici su s trenerima, studentima fonetike, sudjelovali na vježbama za glas i izgovor.

Program je u subotu otvorila dr. sc. Ines Carović s Odsjeka za fonetiku predavanjem "Što je fonetika?", obuhvaćajući temeljna teorijska znanja fonetike, posebno vezana uz akustičku i artikulacijsku fonetiku, a koja su sudionicima bila potrebna za razumijevanje ostalih predavanja i radionica. Doc. dr. sc. Marko Liker održao je predavanje o mjestu fonetike u znanosti, praksi i svijetu, a doc. dr. sc. Jelena Vlašić Duić o govorništvu kao izbornom predmetu u školama, o suradnji s hrvatskim gimnazijama te o potrebi za popularizacijom govorništva i fonetike.

Poslije pozvanih predavanja uslijedio je kratak domjenak nakon kojeg su se sudionici rasporedili u dvije skupine. Prema broju polaznika i ovisno o interesima, mogli su slušati predavanje o psihoakustici, koje je održala Magdalena Franjčec ili predavanje "Što fonetičar radi s govornim profesionalcima?" Mirne Vučetić. U toj su prvoj sesiji svi sudionici slušali "Prezentacijske vještine" Ane Vlah te predavanje "Što fonetičar radi u SUVAG-u?" koje je održala Ivana Lovrečić. Nakon stanke za ručak sudionici su mogli odabrati predavanje Ivane Lovrečić "Što fonetika daje nastavnicima?" ili izlaganje "Čitanje svih jezika" Antonija Klarića. Kao i u prošloj sesiji, i ovdje su svi sudionici u manjim skupinama prisustvovali predavanju o koracima dječjeg govora koje je održala Anamarija Šepić i predavanju o vizualnoj argumentaciji Mirne Vučetić.

Na kraju prvog dana svi su zainteresirani sudionici mogli napraviti kratku audiosnimku koju su studenti fonetike do nedjelje analizirali i prema njoj napravili jednostavne fonetske statuse. Tako je prikupljeno više od 80 snimaka koje će se moći i kasnije iskoristiti za analizu. Fonetske su statuse izrađivali studenti koji su odslušali kolegij Ortofonija na preddiplomskom studiju fonetike i koji su u nedjelju održali "Vježbe za glas i izgovor".

U nedjelju je program započeo s još jednim pozvanim predavanjem. Davor Stanković, iskusni fonetičar koji je radio na nekoliko različitih radnih mjesta unutar fonetičarske struke, autoritet je za izlaganje i razgovor o tome gdje se sve "kriju" fonetičari i što s ljudima rade. Svojim je predavanjem zainteresirao sve u najvećoj dvorani na Filozofskom fakultetu. Budući da je nedjelja bila rezervirana za radionice, one su bile održane u tri bloka. Prvo su u sat vremena Lorena Ostrun i Magdalena Franjčec predstavile "Svakodnevne neverbalne znakove", a Tena Žganec "Kako glas zvuči i 'izgleda'". Nakon prve stanke desetero je studenata u 90 minuta održalo "Vježbe za glas i izgovor" u skupinama za najviše desetero nefonetičara. Voditeljice vježbi bile su Nikolina Jamičić, Anamarija Šepić, Ivana Lovrečić i Tena Žganec, tada studentice 3. godine preddiplomskog studija; Ana Previšić, Marina Kolesarić, Mirna Vučetić i Ana Vlah, studentice 1. godine diplomskog studija te apsolvanti Marko Rimac i Ksenija Nađ. Sredinom dana za sve je organizatore i sudionike bio osiguran (nedjeljni) ručak, što se već drugu godinu zaredom pokazalo kao potrebno, pozitivno iznenađujuće i vrlo zapaženo. Nakon ručka održane su posljednje sesije: paralelno u tri dvorane sudionici su mogli odabrati dvije od tri radionice. Ivana Lovrečić poučavala ih je kako se što bolje pripremiti za razgovor za posao, Ana Vlah i Ksenija Nađ prikazivale su vrednote fonetske korekcije izgovora, a Ana Previšić i Mirna Vučetić,

prema nacrtima Ine Milačić, sa sudionicima su raspravljale o govoru u medijima. Na kraju drugog dana svima su podijeljene zahvalnice te promotivni pokloni.

U organizaciji su, osim spomenutih izlagača, sudjelovali i Karla Kočar, Dora Kolarić, Anđela Nikolić Margan, Nikola Babić, Darija Forko, Marija Dulj te jedna od idejnih začetnica Nives Vujasić, koja je u tom semestru bila na studentskoj razmjeni u Njemačkoj.

Za ideju i organizaciju FonET-a studenti fonetike dobili su Posebnu Rektorovu nagradu u akademskoj godini 2014/2015. Tom je prilikom mentor projekta doc. dr. sc. Marko Liker napisao: "Studenti su organizaciji pristupili vrlo profesionalno. Može se reći da je organizacija trajala godinu dana, jer su pripreme počele već nakon završetka prošlogodišnjeg FonET-a. Studentske aktivnosti bile su intenzivne, jasno podijeljene te sa strogo definiranim cjelinama: znanstveno-popularni i stručni sadržaj radionice, financijsko planiranje, marketing i odnosi s javnošću. (...) Organizacija *Edukacijskog treninga za nefonetičare* aktivnost je koja otvara vrata upravo u smjeru popularizacije fonetike na najbolji način – na instituciji koja se najduže u državi bavi istraživanjem govora i to od strane vrsnih studenata koji na njoj studiraju i žive fonetiku."
